

El tabaquisme, patologia de la llibertat

Macià Tomàs

La promulgació fa uns dies de la Llei 4/2005 sobre drogodependències i altres addicions a les Illes Balears suposa una passa més en el camí emprés pels poders públics per protegir la salut comunitària contra els efectes del tabaquisme. En efecte, el segon capítol de la nova llei està dedicat a les mesures especials de prevenció i control del consum del tabac: limita la promoció i publicitat del tabac, restringeix la seva venda i consum, reconeix el dret de preferència dels no fumadors i perfila un pla d'actuacions suplementàries per part de la conselleria de salut.

La llei balear s'uneix a l'aprovació del Consell de ministres, el dia 22 d'abril passat, del projecte de llei de prevenció del tabaquisme. Una i altra persegueixen evitar l'inici en el tabaquisme dels menors i la defensa de la salut del 70% dels espanyols que no fumen i que, tanmateix, es troben exposats al fum del tabac.

No cal recordar que el consum de tabac és la causa aïllada més important de morbiditat prematura prevenible o que els fumadors pateixen a llarg termini un 50% de probabilitats de morir prematurament: la probabilitat de mort d'un fumador de 10 cigarretes diàries és de 1 entre 200, mentre que la probabilitat de mort en un accident de tràfic és de 1 entre 8.000. A Espanya, segons dades del Instituto Nacional de Estadística, de cada mil morts, una correspon al consum de drogues opiàcies, vint són per accidents de tràfic i 135 es relacionen amb el consum de tabac.

Per copsar la problemàtica del tabaquisme a Balears, en particular, i a Espanya, en general, basta rellegir les dades aportades en el Pla de lluita contra el tabaquisme de les Illes Balears 2003-07, editat per la conselleria, o els reculls del Ministeri de Sanitat. A Balears, fuma el 33% de la població de més de 14 anys (un 37% d'homes i un 29% de dones); la franja d'edat que més fuma és la de 15 a 44 anys, amb 42,9%, tant en homes (42,6%) com en dones (43,2%). Més del 15% de totes les morts produïdes a Balears són atribuïbles al consum de tabac: prop del 80% corresponen a homes i el 20% a dones; aquestes xifres suposen el 22% y el 7% de totes les morts produïdes en homes i dones, respectivament.

Mentrestant, moren al conjunt d'Espanya 155 persones diàriament per causa del tabac: un 27% de totes les morts en homes, un 11% de totes les morts en dones. El cost dels tractaments i les repercussions socials és, al conjunt nacional, de 3.920 milions d'euros.

És important ressaltar que aquesta problemàtica no s'ha de centrar exclusivament en allò que el fenomen de l'addicció representa per als poders públics en matèria de responsabilitat o de tutela únicament, sinó que ha de vetllar pel que significa per a l'individu: el tabaquisme, en efecte, per la limitació que determina per a la capacitat de decisió dels individus, és una de les patologies de la llibertat. El fumador gasta de mitjana més de 600 euros l'any i coneix els efectes del tabac en la salut; tanmateix, molts se senten incapaços d'abandonar un hàbit que els esclavitzava. Per això, com a necessari complement de les accions sancionadores cal aplaudir les iniciatives que desenvolupin polítiques sanitàries, socials i laborals dirigides tant a la prevenció com a l'atenció dels afectats.

Director de Medicina Balear.